

Diplomatika

Kategorie diplomatického materiálu

- Listnina
- Mandát
- List
- Aktový materiál
- Úřední knihy

Listina

- Písemnost upravená dle určitých pravidel a vydávající svědectví o právní skutečnosti
- Definiční znak: právní relevance a zpravidla časově neomezená, věčná platnost
- Vnější úprava: ve středověku zpravidla na pergamenu, otevřené, opatřené ověřovacím prostředkem

Vnější a vnitřní znaky

Vnější

psací látka

formát listiny

Inkoust a linkování

písmo

korektury a razury

grafická znamení

ověřovací prostředky

kancelářské poznámky

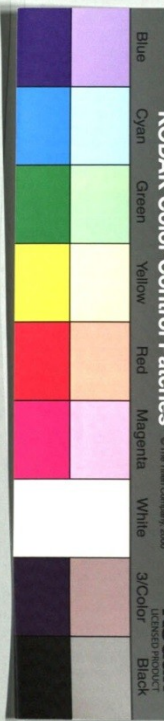
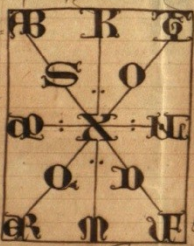
Vnitřní

jazyk

styl

skladba (listinné formule)

No nomine sancte et individue trinitatis. Felicitet amen. **Carolus** quartus diuina fauente clemencia Romanus Imperator semp Augustus et Boem Rex. Notificamus tenore presentium. Quod licet iudicium de consilio volumus fieri et consensu nostrorum et Regni nostri Boem Principum et Baronum. Jura quedam ad memoriam duximus et eorum facienda. Sedens quorundam principum ac Baronum precibus. accedente consilio ac expresso consensu in scriptis redacta et in uno volumine fuerit sigillata. prout hoc in notariis et publicam prodire noscimus. Cuius tamen prefati volumine ad iudicium sic preterit. fuerit inde confecti. Una cum sigillis eorum appensis fortuito casu fuit igne consumptum. in nichilum redactum. Equam nichilominus tam nos quam prefati principes et Barones iudicia jura seruare non premissimus. nec aliqua super hijs prestitimus iuramenta. et adhuc in iudicio et principum ac Baronum eorum libere pendelic arbitrio si una ipsa premissibus et iuramentis in talibus oportuno consistere approbare et uallare uellemus. Ad usum hodie non est factum. a nobis uel principibus ac Baronibus antecessoribus. nec a eorum posteris publicis palamata. Regni rone Boem antecessoribus. in idem sed potius solucos esse ac liberos. Quia tam nos quam ipsos sanctos seu dicos volumus. olim ut nobis uel ipsos nostris et eorum. Nos am principibus et Baronibus bona fide ac ueritate Regia et Regni ac Carone Boem cessante ferri pacifice et ueritate Imperatoris immittimus. et

Carolus quartus Diuina fauente clemencia Romanus Imperator: semp Augustus, et

consilio volumine summa et consensu iudicij, ac Regni sui eorum principum et Baronum, iudicij

eorum principum et Baronum preloij, audentis consilio, ac expresso consensu in scriptis redacta

omni videtur mandatum. Quia tamen prefata volumine ad iudicij sicut pfectur fuerat inde confectum

nichilominus redactum, sequia nichilominus tam nos q̄ prefata principes et Barones iudicia iur

et adhuc in nos et principum ac Baronum eorum libere pendebat arbitrio si iura ipsa iuriss

re uellemus. Quia igitur hodie non est factum a nobis ul' principibus ac Baronibus antedictis dictas p

promissas fuerunt nec in terris, diuitiis, seu

omnes principes ac Barones inde et Regni ac Co

ruandiam non esse ligatos quilibet ul' astrictos

que et qui in dictis eorum iuribus apprehensi

ipsum ul' bonis quocumque parte in ipsis iuribus

debeant ulla unquam tunc quantifaculo, volumine

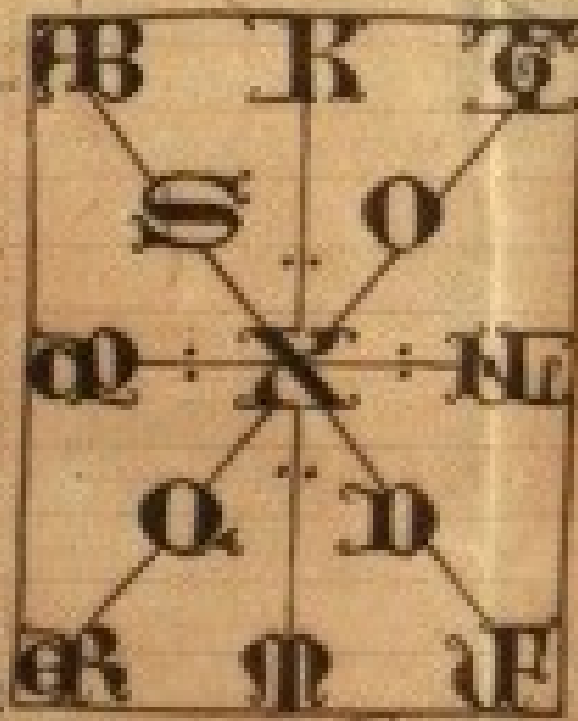
prudicium polare quomodolibet uel afferre

et laudibus ac successibus suis eorum Regibus

ut nos et prefata principes ac Barones in

aniquis et asuatis iuribus omni impedimento

ipsis et Dni Dni Karoli quarti Romanorum

foris publice pal

rone eorum anted

sed poant felices

que tam nos q̄

seu dicto volumi

nobis uel ipis in

Nos em princip

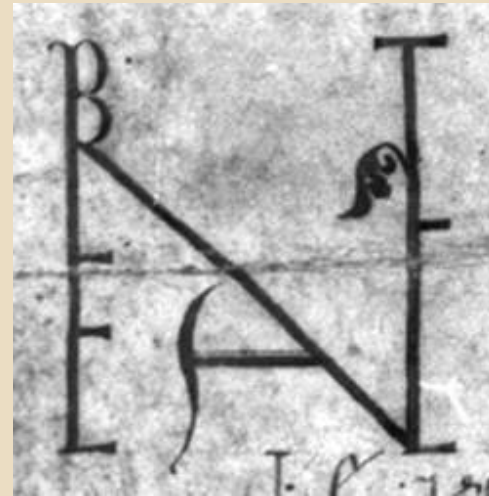
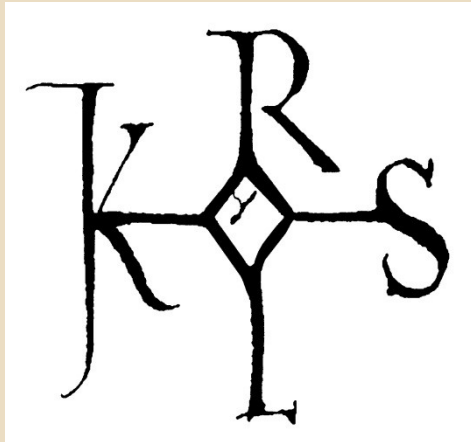
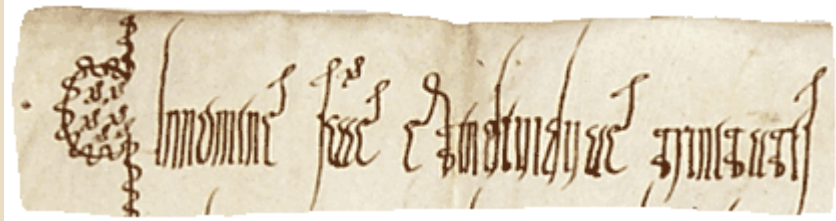
bona fide ac auct

et Regni, et Cor

cessante frui pa

Imperatoris Im

Grafická znamení

ego Gerardus indigna abbe de sca maria de bolteria tot q eid ecclie conuenit omib; fidelib; xpi
salute in dno. Notu uob facim; eccliam de blanser eo tenore quo tenebam; nos abbi sce ma
rie de nemore. & frub; eid loci concessille p; tuncenlu. iij. calalun; frumta. & iij. hugint; quol
debat nob; in sollempnitate beati Martini. singlis annil; p; solue. & tenore uolum; & decum;
ut fr; sub abbe loci p; dicit do seruente in ppetuu; remota omi; infestatione. a nra ecclia p con
ductu; tuncenlum teneant. & sic am; nro; comuni assensu. indelicent; habeant.

ego Gerardus indigna abbatilla de sca Maria de bolteria tot q eid ecclie conuenit omib; fidelib; xpi
salute in dno. Notum uob facim; eccliam de blanser eo tenore q; tenebam; nos abbi sce Marie de nemore
& frub; eid loci concessille p; tuncenlum. iij. calalun; frumta. & iij. hugint; quol; debent nob; in sollempn
itate beati Martini. singlis annil; p; solue. & tenore uolum; & decum; h; sub abbe loci p; dicit do seruente
in ppetuum. remota omi; infestatione. a nra ecclia p conductum tuncenlum teneant. & sic am; nro; comune

Kancelářské a příjemecké poznámky

Significandus dei gra Romanoru Rex semp Augustus ac Hungarie Boemie Dalmaacie Croatiae etc Rex Notum facim' tenore p'ncipum d'missio
Et nos anno delibato et dicta nostra scientia János Károly & Wesselow fidei nro dilecto Curiam nram Regiam in Carthoma p'p'esse
stam ratione veri et legitimi debiti Inquo sibi d'liberavit Regia attentis suis seruijs debito remansimus In Quadringentis sexagimis
grossen pragen depucamin' et p'scrip'sim' gracie d'p'ntamus et p'scribim' p'ntes Ita videlicet Et nos p'fatus Karlo ip'suq' heredes
predictam Curia cum suis annexis agris cultis et incultis pratis pasuis aquis aquarum ve deusibus p'ntis exolendis p'ntis ne
meis et alijs suis p'tinentijs d'missio eandem tenere habere et possidere debeant quousq' Ip'sis p'dictas Quadringentas sexagenas nos
tamen ut quidamq' nos heredes et successores nri
hmoj nre redemptoi absq' omi difficultate stati
atum n' aonibus Chistmo Anno domi mille
ne tricesimoquarto Romanoru Reimo Bohemie

ARCHIVUM
VERBONENSE
Venatus sic.
A. + + +

Ad mandatum d'ni Regis
Michael Tillyow p'curator

Listinné formule

- **Protokol**
 - invokace
 - intitulace (s devoční formulí)
 - inskripce
 - salutace
 - zvěčňovací formule
- **Kontext**
 - arenga
 - promulgace
 - narace (s petiční formulí)
 - dispozice
 - sankce (benedikce x kominace)
 - derogační formule
 - koroborace
- **Eschatokol**
 - subskripce
 - datace
 - aprekace

† C † Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého amen. Poněvadž nemá být to, o čem je vědomost, že bylo zbožně a chvályhodně zařízeno od předchůdců nebo od nich řádně povoleno, královskou štědrostí měněno nebo zmenšováno, nýbrž spíše uchováváno a zvětšováno, proto já, Otakar, který se zve i Přemysl, z boží milosti král český, se svými syny oznamujeme všem, jak přítomným, tak budoucím, že jsme totéž právo a touž ve všem svobodu, kterou povolil náš bratr Vladislav blahé paměti, někdy moravský markrabě, našim milým měšťanům z Uničova, jenž jest Nová ves, v témž městě nebo mimo ně, touž svobodu jsme jim královskou laskavostí kázali štědře povoliti a slavnostně podati v hodnověrné listině. Totiž aby byli povinni z kteréhokoli městiště v dříve řečeném městě, ať malého nebo velkého, platit každoročně na svátek svatého Martina šest denárů a z kteréhokoliv popluží orné půdy čtvrt hřivny stříbra a tři měřice obilí, totiž jednu žita, druhou pšenice, třetí ovsa. Rovněž měšťanům povolujeme, aby byl svobodný les, který dostali k vykácení do třiceti let, z nichž již deset minulo, aby kterýkoli z nich v něm mohl kácet. Dále z královské moci prikazujeme, aby jim byly zachovány svobodné a pokojné hranice jejich újezdu, jak v lesích, tak v polích a pastvinách, prve spravedlivě určené od řečeného našeho bratra markraběte. Také jim povolujeme, aby soudili podle svých zvyklostí všechny viny tak, jak doposud mezi sebou a při sobě soudili z povolení našeho bratra, jestliže by to nebyla těžká a velká vina, která má být právem vyřízena před námi nebo před našimi úředníky. Také týmž měšťanům milosrdně chceme uděliti v souhrnu totéž magdeburské právo a tytéž právní zvyklosti, jichž užívali naši měšťané z Bruntálu. K tomu chceme, aby vladařství neboli rychtu, které řečený náš bratr, jak známo, udělil rychtáři Dětrichovi a jeho dědicům, v klidu držel týž Dětrich a jeho dědici, jak jim byla rychta darována. Aby pak toto naše povolení bylo stálé a pevné, utvrzujeme je touto listinou a ochranou naší pečeti, žádajíce ctihodného otce Roberta, biskupa olomouckého, jenž byl také přítomen, aby připojil svou pečeť k větší pevnosti tohoto povolení; a to také učinil. Stalo se v Brně léta vtělení Páně 1223, indikce 11., rukou našeho notáře Vigberta za přítomnosti mnohých svědků, jejichž jména jsou tato: Zdislav, probošt u svatého Petra v Brně, Konrád, brněnský písař, Štěpán z Medlov, Jindřich, syn Vítkův, a jeho bratr Vítek mladší, Diviš, Svatopluk, Holas, Kojata a Zemislav kasteláni olomoučtí, Bavor, komorník olomoucký, Záviše, Stibor, Veliš, sudí olomoucký, Zpytata, Petr z Lozic a jeho bratr Mikuláš.

Mandát

1437 let. 20.

W Sigmund z bozyc milosty Královsky Czeřsaz vojdy rozmnozy cel kysse a vberestv Czeřs az kral
Wyznawame tiemco listem prede vssemi kcerzyz gey vojzve neb ctuz slyšebum. Za iakovym dce Smol
mzy kuzny kuzmashky s. geym prezyslussen sledm dali, a az geych pamiznych zapřali Gladutemnu ma
wya sacci z. Chlumaz, nassemu a nasseho Delocu w. Czeřsaz, hofey kcerzy, tak a az ty comluby
gesto to nase zapřo s. wlytom nassym maestatem gemu na poelzeme a zastaly wozymy, a aby
dany rasmege a sfoze seceday, gemu sebolubse, aby se w tu wos moame bez preclazy wssed v
wazal. Tak zadame, a puzkabi puzkstemu geyz nyme gest, neb potom bude, a vzedmkom v geym
wssem nassym, a kralobstvie nasseho Czeřskeho poddany wcerzym mlym, wuzme preclazyem
aby seceday pšancemu wazpřasow, am tomu, nebo tam, gemuznebo gmyzly v on slye pualbo poruayl dal
neboli zastakil, w dzezem a pozpřamw te bocy, a geycho prezy slyssan, wue mepreclazyet, am tomu
preclazyet dopussact, ale radse gemu ku potoguemu pozpřamw radm, a pomogubyl k llyosty nassye
w wlastym. Dany w. waze llye ot Nacozemie slyma bozycyho. Zapřasow, w wazpřasow, w wazpřasow, w wazpřasow
a wazpřasow o wazpřasow, w wazpřasow, w wazpřasow, w wazpřasow, w wazpřasow, w wazpřasow, w wazpřasow
a Sedmezyzetnem Czeřskeho w Sedminadatem, a Czeřsaz sebie Czeřscom kral.

D. Felony. d. Gappaz. C. S. S. S.
Small John. P. S. S. S.

List

1433, im 15.

Unser frumlichste Junst zumer Erben dieser Erfinder lieber Freund. Wir
Klugen auch über Herrn Jureta von Ellburg und Herrn Wilhelm von Simey
Wey und unser gnädigster Herr der Kung gestanden und geschlossen hat zum
süliche Sache die sich erstrecken aus Blausen hat die gleiche sein in guten an
zustehen lassen, bis auf seiner Gnaden in die Land wider zerkunft das der Day
unser Seiten allezeit gern getan hat und seiner Küngeleichen Gnaden
gehörig gehorsam und nach gern ebnen darüber die Gnade von Ellburg und
gnädigster Herr Kung und uns beide gar und wider nicht gerandt und geword
praur haben freudig über der anerkennung davon gemessen das sie süliche Junst
gnädigster Herr Kung gelobten und gehorcht nach gehorsam Wey und also in guten
ansehen lassen das selbe über gerne (Sich) sie aber der Macht und über der ein
willer sein müssen so hat der auch der die gedruckte Ratung das Wey
den frumlichste Junst auch ordnen über Ersteren ansetzen / Siggeln an sind
vater tag Anno das 1433

Charles Küniger und Junst die
Kunstsache und die Land Ellburg

1433 15
6

CCVI
502

*Am Bild mefem Nolas Ammeralle
Lingge von Deger Dinfem Befundt guesy
fermudt.*

CCVI

A 2870/19

Aktový materiál

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO DOPRAVY
Na Příkopě 33
PRAHA

46/86-20

Č. 21 533/86-20 **198**

Úřad: 20 Žilínová Cís. tel.: 3171

Vše: Změna stejnojmenné pro
pracovnice ČSA.

Spis předchozí: 1234/46
Miroslav

Spis následující:

Spisy vyřízené zároveň:

LHOTA

Záznamy o oběhu spisu	19/11	20/11	21/11	22/11
	20	20/4	20/4	20/4

Předpisy pro oběh spisů:

Ředitel O 20 *22. 11. 1986*

O 32 *22. 11. 1986*

UVODNĚNÍ: *Tamto*
22. 11. 1986

Ředitel O 20 *22. 11. 1986*

Výpravna
20/4

ULOŽIT 3-8

22. 11. 1986
22. 11. 1986

Do písařny došlo dne
napsal kusů
četl s
odesláno dne
..... vjprav

Do spisovny došlo dne
Spis má ref. vlož. exhib. příl.
..... svazků a dalších spisů; z toho je
zvlášť uloženo svazků (kód) *22*

1CT 7

CSD - Všeob. 9 601 ČSD (50 101)

Úřední knihy

Pro vnitřní potřebu

- Registra
- Kopiaře
- Formulářové sbírky
- Pomocné knihy
(protokoly, elenchy,
repertáře, ...)

Pro vnější potřebu

- Centrální správy
(desky zemské, desky
dvorské, katastry)
- Církevní správy
(matriky)
- Městské správy
(městské knihy)
- Vrchnostenské správy
(urbáře, pozemkové
knihy) ...

Kopiář

SIGISMUNDVS ROMANO
RVM ET BOEMOR REXY
NAM VILLAM DICTAM B
ROD CVM SILVA OCHOS
SIE EVIDAM WLACH DE
KRSOW CAUSA PROTECTI
ONIS ET PRO 130 SECA
GENIS GROSSORY, MANDA
VIT POSSIDERE DONEC
SIBI FVERIT SVMPSOLV
TA ASE VEL SUCCESSORIB

114. Nos Sigismundus Dei gra Romanorum Rex Im
per Augustus ac Vngarie, Boemie, Dalmatie, Croatiae
&c Rex. Memorie Commendatio tenore presentium
Significan quibus expedit vniuersis Quod nos quatuor
villam BROD vocatam Monasterij de Sadrub simul
cum omnibus suis prouentibus quibuslibet iuris ut patet
& legitimis ad eandem villam de iure spectantibus cum ple

233
no domino eiusdem ville & silua Ochossye Fide
libo nris Wlach de Kyslow cum fratre tum causa tu
tele Protectionis & conserationis huiusmodi ville. Tum
denim pro centum & triginta sexagenis grossos Boem
calentem, quibus ipsis pro seruicio ipsorum per ipsos cum
quinque armatis conseruato. Ita data presentium usque
annualem eiusmodi reuolutionem in loco ubi nra Ma
iestas eisdem mandauerit nobis exhibendo perhibemur
obligari pignori duram obligando imo obligando
& impignorando per presentis. Ita tamen quod quatuor
decim nris aut nri Successores Reges ut puta Boe
mie vel alij quorum interfuert de premissa Summa pec
cunie eisdem Wlach & fratri eisdem ac heredibus suis
satis fecerint vel satis fecerint ex tunc ipsi aut ipsorum
heredes rehabitis premissis pecunie Summa eandem
villam BROD simul cum antedictis omnibus suis proue
tibus utilitatibus quibuslibet ducto Momo de Sadrub
sine omni difficultate remittere & resignare debent &
teneantur. Et quis preter litteras cum eorum Wlach
& fratre sui bona voluntate habuerit, illi sui Compe
tit

Kopiář

- Veden v kanceláři příjemce
- Obsahuje opisy obdržených dokumentů

Formulářová sbírka

- Vzorník dokumentů někdy s vynecháním konkrétních údajů
- Soukromá kancelářská pomůcka

Zemské desky

Desky zemské

- Půhonné (libri/quaterni citationum)
- Trhové (libri/quaterni contractuum)
- Zápisné (libri/quaterni obligationum)
- Památné (libri/quaterni memoriarium)

Desky dvorské

- Týkají se osob v lenní závislosti
- Podobná struktura jako u desk zemských
- Desky dvorské provolací (libri proclamationum)

Katastr

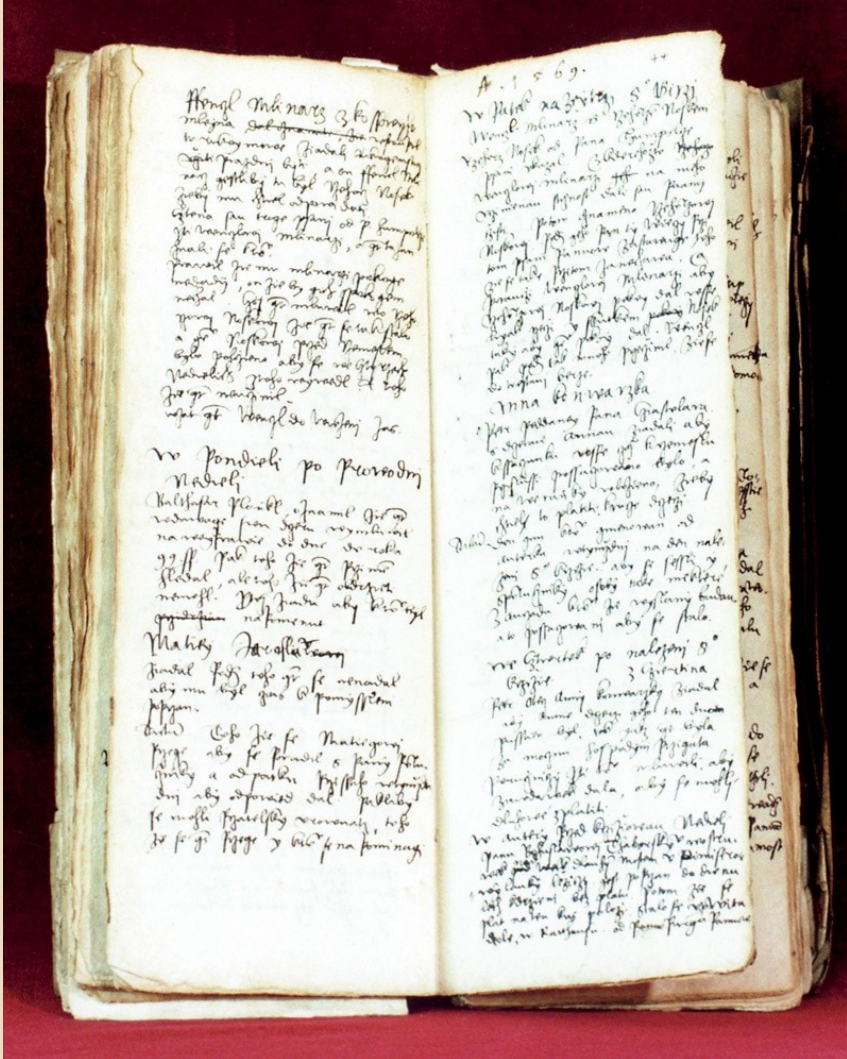
- Soupis půdy podrobené dani
- V novější době doprovázen mapovými podklady
- Berní rula, tereziánský, josefinský

Matriky

Geburtsbuch von 1811		Jahre		Geburtsort		Mutter		Vater	
Nr.	Namen	Monat	Tag	Monat	Tag	Namen	Namen	Namen	Namen
24	Wolfgang	II	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
25	Luise	II	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
26	Margareta	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
8	Johann	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
28	Anna	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
30	Anton	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
1	Johanna	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
8	Margareta	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
22	Johanna	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
26	Johann	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
29	Helena	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
10	Anton	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
21	Johanna	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
3	Margareta	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
4	Johanna	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
5	Johanna	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna

Geburtsbuch von 1811		Jahre		Geburtsort		Mutter		Vater	
Nr.	Namen	Monat	Tag	Monat	Tag	Namen	Namen	Namen	Namen
9	Anton	II	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
19	Anna	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
19	Anna	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
20	Jacob	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
31	Johann	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
24	Margareta	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
2	Johanna	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
3	Margareta	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
6	Anton	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
23	Frank	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
24	Leonard	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
5	Margareta	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
17	Joseph	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
22	Margareta	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
23	Anton	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna

Městské knihy

- Knihy pamětní
- Knihy městské správy
 - knihy finanční (berní knihy, účetní knihy)
 - kancelářské (formuláře, kopiáře, registra, knihy privilegií)
- Knihy městského soudnictví
 - agenda civilní (sporná i nesporná)
 - trestní.
- Veřejnoprávní knihy
 - knihy sirotčí (ochranná práv sirotků)
 - špitální knihy
 - knihy kostelních záduší.

Urbář

- Obsahuje předpis dávek vybíraných vrchností od poddaných

Pozemkové knihy

- Knihy sloužící pro evidenci vlastnictví

Formy dochování diplomatického materiálu

- Originál
- Koncept
- Opis
 - prostý
 - ověřený (vidimus, confirmace)

Zpřístupňování diplomatického materiálu

- <http://monasterium.net/mom/fonds>
- Ediční zpřístupnění
- [KRMÍČKOVÁ, Helena, *Edice středověkého diplomatického materiálu*. Brno 2014.](#)
- [Czech mediaeval sources on-line](#)

K dalšímu studiu:

ŠEBÁNEK, Jindřich; FIALA, Zdeněk; HLEDÍKOVÁ, Zdeňka. *Česká diplomatika do r. 1848*. Praha : SPN, 1971.